

אוניברסיטת חיפה

החוג לניהול מידע וידע

מספר הקורס : 218.5200

שם הקורס: ביבליומטריה

שם המרצה: ד"ר גורדון אבישג

שעות קבלה: בתאום מראש

דואר אלקטרוני: avishag@technion.ac.il

מטרות הקורס

הביבליומטריה הוא תחום מדעי בינדיסציפלינרי מבוסס פרסומים וציטוטים ממאמרים וחומר מדעי אחר, וכלי סטנדרטי ספרני/מידעני הבודק אדיקטורים של צמיחה מדעית, שיתוף פעולה מדעי אפיוני מחברים וכתבי עת וחומרי פרסום אחרים במטרה לאבחן מדיניות מדעית ברמת המיקרו (המחבר, כתב עת, ספריה) או ברמת המקרו (השוואת אוניברסיטאות, מדינות) כשהמטרה היא לבדוק נקודות חולשה וחוזק במדיניות זו.

דרישות הקורס

נוכחות והשתתפות

תרגיל

רפראט

עבודת סיכום

כמו כן קריאת רקע להבנה נוספת של נושאי הקורס.

תוכן הקורס בראשי פרקים:

ביבליומטריה- מבוא, היסטוריה, חוקים ביבליומטריים, תאוריות בתחום, כתבי עת מחברים, מחקרים בתחום, מחקרים ברמת השוואת מדינות ועוד.

האופי המתודולוגי של הקורס:

המחקרים בתחום זה נשענים בדיקת ציטוטים ופרסומים לאורך זמן, ונעזרים במאגרי המידע:

- Science Citation Index Expanded,
- Journal Citation Report
- Scopus
- Publish or Perish

הרכב הציון הסופי:

נוכחות והשתתפות-	10%
תרגיל-	10%
רפראט-	15%
עבודת סיכום-	65%

המטרות המתוכננות להשגה בתום הקורס

הסטודנטים אמורים להפנים נושא חדש זה ולדעת להשתמש בכלי ביבליומטריה לניתוח תחומי מדע שונים בנושאים שונים, ויסתייע בכלים אלה לבניית התזה בחוג. הסטודנט ילמד את השימוש של כלים ביבליומטריים בבניית אוספי ספריה, באיפיון מגמות מדעיות בתחומי מדע שונים ובמדינות שונות. הסטודנט יכיר את תחום מיפוי תחומי המחקר והקשר בין המדע האקדמי לטכנולוגיות מחוץ לאקדמיה, קרי, מחקר ופיתוח תעשייתי.

התנהלות הקורס:

מצגות, דיון בכתה. הוראה פרונטאלית והתקשרות וחזרה על החומר באמצעות המודל. במהלך הקורס יועלו למודל תדפיסים שיסבירו מהות הרפראט, מבנה עבודת סיום, וכן ביבליוגרפיות מוצעות לרפראט ועבודת הסיום.

נושאי הפגישות:

- פגישה א': מה היא ביבליומטריה- מבוא.
חוקים והתפלגויות בביליומטריות
- פגישה ב': ניתוח יצרנות מדעית וציטוטים מחקריים.
הערכת מחברים
- פגישה ג': הערכת כתבי עת
מתודולוגיות של ציטוטים
- פגישה ד': תהליכים ביבליומטריים והסברתם
שיתוף פעולה מדעי ומיפוי תחומי מחקר
(מתן תרגיל, מועד החזרה שבועיים)
- פגישה ה': ביבליומטריה למטרות דליית מידע
ביבליומטריה במדעים הומאניים.
- פגישה ו': וובומטריה.
ביבליומטריה מקרו

פגישה ז'
תופעות מיוחדות – ניתוח ביבליומטרי
דוגמא למחקר ביבליומטרי

פגישה ח' – רפראטים של סטודנטים

מקורות המידע עבור קורס זה הם בעיקר כתבי עת. להלן רשימה של מאמרים מכתבי עת:

ספרות בתחום :

- Egghe, L., & Rousseau, R. (1990). *Introduction to informetrics: Quantitative methods in library, documentation and information science*. Amsterdam: Elsevier.
- Egghe, L., & Rousseau, R. (2001). *Elementary statistics for effective library and information service management*. London: Aslib-IMI.
- Garfield, E. (1979). *Citation indexing: Its theory and application in science, technology, and humanities*. New York: John Wiley.
- Gladwell, M. (2000). *The tipping point: How little things can make a big difference*. Boston: Little, Brown.
- Glänzel, W. (2003). *Bibliometrics as a research field: A course on theory and application of bibliometric indicators*.
- Godin, B. (2005). *Measurement and statistics on science and technology: 1920 to the present*. London: Routledge.
- Herson, P. (1989). *Statistics for library decision making: A handbook*. Norwood, NJ: Ablex.
- Hess, D. J. (1997). *Science studies: An advanced introduction*. New York: New York University Press.
- Huberman, B. A. (2001). *The laws of the Web: Patterns in the ecology of information*. Cambridge, MA:

החומר הוא רשות, אך מומלץ לקראו במהלך הסמסטר להבנה טובה יותר של הביבליומטריה.